

www.

ROVDYR.org

FOLKEAKSJONEN
NY ROVDYRPOLITIKK
NR. 3 - DESEMBER 2018

Ordføreropprør

helt til topps

Rovdyrforskere

advarer mot rovdyrforskning

Mens vi venter på lisensjakt i ulvesona

Innhold

Departementet for miljøvern og omkamp	3
Ordføreroppør helt til topps	4
Mens vi venter på ulvejakt i sona	7
Flere jervekull i Skandinavia	9
Rovdyrforskere advarer mot rovdyrforskning	10
Beitebruker i bjørneland	12
Avstandsforelsket i naturen	14
Fra høstens messer, stands og møter med FNR	16
Folkeaksjonens ledelse og politikk:	18
Ny bok fra John S. Opdahl	20
Grenseoppgang	21
Konferanse om rovvilt, beitedyr og samfunn 2019	22
Kontaktinformasjon for Folkeaksjonens lokallag	23

Ulven angriper mennesker i Polen

Nils Solberg

I sommer ble tre mennesker angrepet av ulv i Bieszczady, en del av fjellkjeden Karpatene som ligger sørøst i Polen.

Seint i juni ble to barn angrepet og bitt av ulv. To uker før skjedde det samme med en turist i området. Tross bittskader og sykehusopphold har alle tre overlevd angrepene.

Forskere fra avdelingen for biologi ved Universitetet i Warszawa har via gentest konstatert at det var vill ulv, og ikke hund eller hybrider i området.

Ulven ble skutt i forbindelse med angrepene.

I Polen, som er ganske likt Norge i landareal, har de siste årene hatt en sterk økning i antall ulv, som i praksis EU har fredet. Dette til stor fortvilelse for jegere og beitebrukere.

Polen har i dag over 1500 ulver og økningen er størst i de sørøstlige delen av landet, der også de siste frittlevende europeiske bisoner holder til.

Hvordan kan et land på størrelse med Norge huse så mange ulver? Svaret på det er at 98% av skogen er statseid og direkte underlagt Skogsministeriet. Videre er Polen

kjent for ekstremt gode biotoper for hjort, rådyr og villsvin med en god forvaltning av disse. Ergo er spiskammeret for ulven foreløpig fullt og jegerne må vike.

Departementet for miljøvern og omkamp

Nils Solberg

Det er ikke noe departement med dette navnet i dagens regjering. Men det er et beskrivende navn på Klima og miljøverndepartementet under Ola Elvestuens ledelse.

Ingen burde være overrasket over dette når statsminister Erna Solberg ga bort taburetten til en erfaren venstrepolitiker som har tapt omtrent hver eneste avstemming om rovdyrpolitikk så lenge han satt som stortingsrepresentant i energi og miljøkomiteen.

Men dette er ikke nytt, Klima- og miljødepartementet har erfaring med å drive med sitt, vel vitende om at Stortinget svært motvillig vil ha rovdyra i fanget. Rovdyrpolitikk i Stortinget betyr ubehageligheter og bråk. Derfor prøver man å vedta rovdyrforlik for evigheten. Men i møte med norsk utmark varer evigheten sjelden mer enn 5-7 år og saken kommer tilbake til Stortinget med beskjed om å rydde opp i kaoset.

Det er ikke bra at vi må bruke mye krefter på å kjempe for at stortingets vilje skal skje. Men slik er verden, i virkeligheten er den praktiske rovdyrforvaltningen en revirkamp fra dag til dag, der myndighetene er væpnet med makt og en verkøykasse full av bekymringer for overlevelsen uavhengig av om rovdirene ligger under eller langt over vedtatt mål.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har operert i dette landskapet i snart 20 år. Vår strategi har i alle år vært kunnskap og stø kurs. Det er ingen snarveier. Mange er utålmodige. Det må vi ha forståelse for. Men hverken FNR eller andre kan trylle, kampen foregår i virkelighetens verden, mot virkelige motstandere. Det hjelper ikke å fantasere seg fram til gode løsninger.

For 20 år siden var utfordringen manglende engasjement, få trodde at dette kunne bli så galt som vi fryktet. Den viktigste jobben for FNR var å synliggjøre engasjement og snakke mot i folk og organisasjoner til at det nyttet, og var helt nødvendig, å ta opp kampen.

I dag vet vi bedre. Det synes i det brede engasjementet, i en samlet gruppe organisasjoner som står fjellstøtt fremst i kampen for å rette opp den sterke ubalansen mellom rovdyrvernet og hensynet til miljøvennlig høsting av utmarka. Et godt eksempel er forvandlingen i NJFF som etter 20 år endelig framstår som en kraftfull forsvarer for jakt og tradisjonell utmarksbruk.

“ ... myndighetene er væpnet med makt og en verkøykasse full av bekymringer for overlevelsen ...

Departementet for miljøvern og omkamp hyler i kor med miljøorganisasjonene om at folket støtter et sterkt rovdyrvern. Nye målinger bestilles fordi man vet at flertallet ikke merker konsekvensene. Så langt har det gått at myndighetene nekter kommuner å klage på kvotevedtak fordi man mener

at (distrikts)kommuner som vil forvalte rovdyra ikke har folket i ryggen.

Dette er udemokratisk. Lokalpolitikkerne har de beste forutsetninger for å forstå konsekvensene. Og ordførere vet at det er ombud for alle som blir offer for urett, ikke bare flertallet.

USS

Utmarkskommunenenes sammenslutning, USS, er en organisasjon som tar slike utfordringer på alvor. USS fremmer sin 94 medlemskommuners interesser i utmarksspørsmål av enhver karakter og krever reell lokal forvaltning av utmarka. Rovdyr og beiterett er et arbeidsområdene. USS tar ikke stilling for eller imot rovdyr men arbeider i målrettet for at forvaltningen skjer i tråd med stortingets vilje.

Juridiske argumenter er et av de viktigste verktøyene forvaltningen bruker i omkampen mot stortingets vedtatte rovdyrpolitikk. Her møter regjeringen imidlertid kompetent motstand fra USS.

Alle må med hvis Bygde-Norge skal vinne fram. Mange av oss er medlemmer i de viktige organisasjonene og flere bør bli det. Men alle er innbyggere i en kommune og kan bidra til å overtale lokalpolitikkerne i hjemkommunen til å melde seg inn i USS. Med 94 medlemskommuner i dag er det enkelt å regne ut at de kan gjøre en dobbelt så god jobb med 188 medlemmer.

Ordføreropprør helt til topps

Store rovdyrskader og manglende tillit til forvaltningen førte til massivt ordføreropprop mot regjeringen

Åsmund Ystad

En blodig beitesommer i mange deler av landet, svært krevende skadefellingsforsøk og en rekke overraskende og provoserende vedtak fra forvaltningen er en sikker oppskrift på kaos. Og kaos ble det. Her er noen eksempler:

Over 8000 timer

En halvtam streifulv i Nord-Østerdal på sporsnø i slutten av april ble fredet av Ola Elvestuen som krevde DNA-analyser for å utelukke verdifulle gener før felling. Ulven, som viste seg å være en normalt innavla svensk streifulv drepte og skadet over 400 sauer sammen med minst to andre dyr. Døgnkontinuerlige fellingsforsøk og en voldsom innsats fra beitebrukere og jegere ble til slutt belønnet med felling av to ulver. Fellingslagene brukte over 8000 timer på arbeidet.

Drama på Fosen

Avslått ble også søknaden om å ta ut en bjørn som ble observert i prioritert beiteområde i Namdalseid tidlig på våren. Samme bjørn lagde senere et sammenhengende helvete for

beitedyr og brukere på Fosen resten av sommeren. Fosen er et av de få områdene nord for Trondheimsfjorden som skal være rovdyrfritt. Etter store skader og flere måneders svært krevende forsøk på skadefelling ble bjørnen skutt 10. oktober.

Utydelig sonering

I Meråker fortsatte bjørneskadene på tross av uttak av en bjørn på vårsnø. Forsøk på skadefelling startet på igjen, men 20 juni var det slutt. Et viltkamera hadde knipset et bilde av en stor og en mindre bjørn på samme bildet. For Miljødirektoratet var et grått viltkame-rabilde bevis godt nok. Dette er binne med unge og det er mangelvare og avsko alle fellingsøknader og senere lisensjakt på tross av at Meråker ligger 10 mil fra grensa til bjørnesona i Trøndelag. Dette er et krafteksempel på at regjeringens mål om tydelig sonering kun gjelder hensynet til rovdyra.

Regional forvaltning

Konflikten ble ikke mindre av at departementet insisterte på at yngleområdet for bjørn i Trøndelag var for lite og måtte utvides.

Denne skadebjørnen ble til slutt felt på Fosen i oktober, etter mange måneders forsøk på skadefelling. FOTO: MOGENS TOTSÅS / STATENS NATUROPPSYN

Et enda tydeligere eksempel på overkjøring av regional forvaltning så vi i Nordland. Der er ikke bare bjørneområdet for lite, det er også på feil sted. Også jerven skal ha mye større plass. Flere års forsøk på overstyring av rovvilt-nemnda endte med at Klima- og miljødepartementet nå har underkjent forvaltningsplanen for Nordland og selv overtatt planarbeidet for å sikre rovdyra store sammenhengende yngle-områder i lange smale Nordland.

Reservat

Rovviltnevnene i region 4 og 5 må hvert år sloss mot eget sekretariat hos Fylkesmennene for forvaltning av ulv i ulvesona, i tråd med stortingets vilje. Sekretariatene viser til departementets tolkninger og styrer målbevisst for å gjøre ulvesona til et rovdyrreservat, uten

Ola Elvestuen besøker beitebrukere, ordførere og skadefellingslag i Gammeldalen i Tynset 1. juli i sommer. I ettertid viste det seg at mye av de enorme skadene kunne vært unngått hvis forvaltningen hadde sagt ja til felling av en av ulvene i april.

FOTO: HARALD KVITHYLL

Ordførerens aksjon fikk Erna Solberg på banen. Regjeringen inviterte til møte i Klima- og miljødepartementet 5. september: Fra venstre ser vi varaordfører Haldor Ødegård fra Vestre Slidre, Lise Berger Svenkerud fra Våler, klima- og miljøminister Ola Elvestuen, leder i Utmarkskommunenes sammenslutning Hanne Alstrup Velure, statsminister Erna Solberg, Norvald Illevold fra Rendalen, landbruks- og matminister Bård Hoksrud, Kari Anita Furunes fra Meråker, Ida Stuberg fra Inderøy, Ole Tvette Murteigen fra Sør-Fron, Harald Lie fra Hattfjelldal, Erik Hanstad fra Elverum og Lars Erik Hyllvang fra Engerdal. FOTO: CORNELIUS POPPE / NTB SCANPIX

forvaltning. Heller ikke jerven skal forvaltes i ulvesona i Hedmark, på tross av at bestanden i fylket ligger 300 prosent over bestandsmålet.

Kongeoern

For tamreindrifta er manglende forvaltning av kongeoern ekstremt konfliktkapende. Også her eskalerer konflikten fordi Klima- og miljødepartementet helt tydelig trenerer stortingsvedtak som krever lavere terskel for uttak av kongeoern som gjør skade.

Ensidig todelt målsetting

Dette er bare noen eksempler som viser ubalansen i hensynet til rovviltforlikenes todelt målsettinger. Rovdyrforvaltningen har ansvar for en helhetlig forvaltning, men i praksis går hensynet til rovdirene foran. Kravet om forut-sigbarhet ser også ut til å kun å gjelde rovdyra.

Summen av mange slike eksempler rundt omkring i hele landet var årsaken til at over 150 ordførere i Trøndelag, Hedmark, Østfold, Oppland, Nordland Troms og Finnmark sluttet seg til opprøret i august.

Oppfølging av ordføreraksjonen

Landsstyret i USS, Utmarkskommunenes sammenslutning, vedtok 31. august på vegne av kommunene å be om dialog med regjerin-

gen med sikte på å gjenopprette den tilliten til rovviltforvaltningen.

Erna Solberg på banen

Regjeringen svarte raskt med å inviterer ledelsen i USS, sammen med et utvalg av 10 ordførere fra hele landet til møte i Klima- og miljødepartementet 5. september. Regjeringen hadde forstått alvoret i kritikken og møtte med både statsminister Erna Solberg, landbruks og matminister Bård Hoksrud og Klima og miljøminister Ola Elvestuen.

Etter en times presentasjon fra ordførerne med omfattende kritikk av forvaltningen og eksempler på avvik fra stortingets rovviltforlik, imøtekom statsministeren ønsket fra USS og ordførerne om en egen dialog for å følge opp ordføreroppropet.

Faste konsultasjonsmøter

28. september inviterte regjeringen til det første dialogmøte der USS med sine 94 medlemskommuner skal være talerør for kommunene

Fra landsstyremøte i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk i Oslo 22. november. Landsstyret møtte USS v/styreleder Hanne Alstrup Velure og advokat Stein Erik Stinessen

som er berørt av rovdyrkonflikten. Regjeringen deltar i møtene med statssekretærer og embedsverk fra både Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet. Andre møte var 12. november og partene er nå enige om en plan for videre behandling av både overordnede saker og lokale problemstillinger.

Innspill fra FNR

Landsstyret i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har allerede hatt møte med ledelsen i USS for utveksling av informasjon og kunnskap som er viktig i det kommende arbeidet. For FNR er det viktig å få fram at tydelig sonering og reservatforvaltning ikke er løsningen men heller en årsak til økende konflikt. Kontroll over rovdyra krever at de forvaltes der de yngler, ikke der de ikke yngler.

Mens vi venter på ulvejakt i sona

Fullt trøkk på regjeringen for lisensjakt i ulvesona

Naturbruksalliansen samlet over 300 tilhørere til åpent møte på Norsk Skogmuseum i Elverum 18. september. Klima- og miljødepartementet møtte med statssekretær Atle Hamar og Torbjørn Lange. Et bredt panel av stortingspolitikere som deltok på møtet utfordret departementet til å si ja til å gjennomføre vinterens lisensjakt på ulv. FOTO: ÅSMUND YSTAD

Åsmund Ystad

Helt siden før rovviltnevnene i region 4 og 5 vedtok i juni vedtok en lisenskvote med uttak av tre ulveflokker kommende vinter, Slettås, Mangen og Hobølreviret, har den nye Naturbruksalliansen jobbet målrettet for å få forvaltningen i alle ledd til å gjennomføre stortingets vedtatte ulvepolitikk.

Rovviltnevnene i Hedmark og i Oslo/Akershus og Østfold har for så vidt gjort jobben sin, selv om uttaket av tre flokker i ulvesona er vel beskjedent for å komme ned på bestandsmålet. Vedtaket ble da også påklaget fra mange organisasjoner på

begge sider, og i skrivende stund venter vi på Ola Elvestuens avgjørelse i klagesaken.

Kamp mot reservatet

Naturbruksalliansen krever aktiv forvaltning og lisensjakt innenfor ulvesona. Dette er i tråd med stortingets vilje, et storting som i fjor vår til og med vedtok et eget punkt om at ulven skal forvaltes, også i ulvesona som ikke skal være et rovdyrreservat.

Klima- og miljøminister Ola Elvestuen har så langt ikke sagt noe direkte som peker mot departementets avgjørelse, med henvisning til at det nettopp er en klagesak som ligger på hans bord. Men han har tid-

ligere i år vært tydelig på at det ikke er et tilstrekkelig rettslig grunnlag for felling at bestanden ligger over bestandsmålet. Elvestuen følger med andre ord i sin forgjenger Vidar Helgesen som gikk svært langt i å omdefinere alle politiske problemstillinger omkring ulveforvaltning til et spørsmål om jus.

Dette ble det som kjent storbråk av både i og utenfor Stortinget i fjor vinter og det er med et visst håp at vi kanskje tror at statsminister Erna Solberg denne gangen vil ta kontrollen og forhindre at Klima- og miljødepartementet fortsetter sin omkamp mot stortingets vedtatte ulveforvaltning.

Arne Sveen til venstre og Gunnar Gundersen til høyre.

Forberedelse til lisensjakt som kanskje blir noe av. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk – Østfold lokallag, inviterte til folkemøte i Degernes 28. november. Tema var lisensjakt på ulv i ulvesonen. Gunnar Gundersen, leder i Naturbruksalliansen, snakket om politikken og det politiske påvirkningsarbeidet og ulvejeger Arne Sveen fra Rena snakket til en fullsatt sal om gjennomføring av lisensjakt på ulv i praksis. FOTO: HARALD KVITHYLL

Nye aksjoner

Hvis miljøstatsråden nok en gang gir miljøvernorganisasjonene medhold og stanser uttaket av ulv i ulvesonen er all tillit brutt. Et slikt av slag vil bli møtt med nye og sterkere aksjoner. Dette har organisasjonene bak Naturbruksalliansen kommunisert direkte til et bredt politisk miljø på tvers av alle partigrenser på Stortinget og i regjeringen, både gjennom en rekke direkte møter og i folkemøter, alt i den hensikt på legge nødvendig press på regjeringen.

Brev til Statsminister Erna Solberg

Naturbruksalliansens hittil siste utspill finner du på neste side, i form av et nytt brev til Statsminister Erna Solberg. (Se side 8)

Statsråd Ola Elvestuen har flere ganger denne høsten blitt utfordret til å uttale seg om han kommer til å godkjenne rovviltnevnene vedtatte lisenskvote, men har så langt sagt minst mulig.

FOTO: STORTINGET.NO

Til Statsminister Erna Solberg

Oslo, 30.11.18

Regjeringen må følge opp ulveforliket!

Rovviltneemndene vedtok i juni i år kvotene for lisensfelling av ulv i de ulike rovviltregionene for denne høsten og vinteren. Det ble fastsatt en kvote for felling av enkeltdyr utenfor ulvesonen, og rovviltneemndene i Hedmark, Oslo, Akershus og Østfold vedtok lisensfelling av 3 familiegrupper innenfor ulvesonen. Vedtaket er påklaget, og har ligget til behandling i Klima- og miljødepartementet siden juli.

Bestanden av ulv ligger i dag godt over det vedtatte bestandsmålet på 4-6 familiegrupper, hvorav 3 skal være helnorske og der grenseflokker telles som en halv. Ved siste registreringssesong forrige vinter, lå bestanden på 10,5 familiegrupper. Observasjoner i sommer tyder på at økningen fortsetter.

Etter en ny sommer med svært store tap av beitedyr til ulv spredt over store områder, må nå bestandsmålet overholdes! For å komme ned på det vedtatte bestandsmålet må det nå gjennomføres en regulering av bestanden innenfor ulvesonen med et uttak i tråd med rovviltneemndenes vedtak. Uttak av enkeltdyr utenfor sonen har ingen innvirkning på bestandsmålet. Stortinget har presisert tydelig at ulvesonen ikke skal være et ulvereservat, og at nødvendig bestandsregulering også skal kunne skje innenfor sonen når bestandsmålet er nådd. Det er svært viktig, ikke minst for at tilliten til myndigheter og forvaltningsapparat, at vedtaket om lisensfelling som rovviltneemndene har fattet nå blir opprettholdt!

Å gjennomføre lisensjakt på ulv krever store forberedelser. Det må innhentes tillatelse fra alle berørte grunneiere (ofte flere hundre pr. revir) og det må inngås avtaler og gjennomføres informasjonstiltak mot et stort antall jegere. Det må også planlegges for adkomst gjennom snøbrøyting og annen tilrettelegging i jaktområdene. Innenfor sonen vil lisensjakten starte 1. januar. Saken har ligget lenge i departementet. Av hensyn forutsigbarhet for de involverte og i respekt for den innsatsen som legges ned ber vi om at Statsministeren bidrar til at saken avgjøres så snart som mulig.

Selv et uttak på 3 familiegrupper i tråd med rovviltneemndenes vedtak, vil ikke være nok til å komme ned på bestandsmålet for ulv etter endt jakt. Med en eventuell delvis opprettholdelse av vedtaket, der færre enn 3 flokker tas ut, vil muligheten til å komme ned på bestandsmålet bli enda vanskeligere. For våre organisasjoner er det av avgjørende betydning at hele den vedtatte kvoten opprettholdes. Et vedtak om et lavere uttak er uakseptabelt, og vil være å oppfatte som ren symbolpolitikk.

Vi ønsker å formidle en klar forventning fra våre medlemmer om at Regjeringen nå viser reell vilje til å regulere ulvebestanden ved å opprettholde rovviltneemndenes vedtak om lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen i sin helhet!

Kopi: Partigruppene på Stortinget

Flere jervekull i Skandinavia

Det er i år påvist 181 jervekull i Norge og Sverige, og det er en oppgang på 32 prosent fra i fjor. Antall påviste kull har økt både i Norge og Sverige.

Mens det i Norge i år er påvist 57 kull, en oppgang på 42,5 prosent fra i fjor, er det i Sverige påvist 124 kull, som er en økning på 27,8 prosent. Det gir til sammen 181 kull i Skandinavia, som er opp 44 kull, eller 32 prosent, fra 2017.

Økning i bestanden

Jerven er overvåket med felles metoder i begge land siden 2014.

– Vi har sammenstilt nasjonale data fra Norge med tall fra Sverige og ser at både antall jervekull og antall voksne individer i den felles skandinaviske jervebestanden har økt siden i fjor, sier Jonas Kindberg, leder i Rovdata.

Jervefoto: Viltkamera, Statens naturoppsyn (SNO)

Kart over jerveynglinger i Skandinavia.

Ny direktør for Statens naturoppsyn

Morten Kjørstad er ansatt som nye direktør i Statens naturoppsyn (SNO) fra 1. oktober 2018. Kjørstad etterfølger Pål Prestrud som sjef i SNO. Morten Kjørstad var sentral i planlegging og oppstart av Rovdata i 2010 og var sjef for Rovdata de første årene.

Han har også arbeidet med rovvilt i mange år i Miljødirektoratet og nå sist som forskningssjef i Norsk institutt for naturforskning.

Morten Kjørstad

Rovdyrforskere advarer mot rovdyrforskning

Overivrige forskeres drøm om rewilding ødelegger rovdyrvitenskapen som fag.

✎ Åsmund Ystad

Uenigheten handler om store rovdyrs påvirkning av økosystemer gjennom «top-down» prosesser. Denne ideen har gått sin seiersgang i vitenskapelige miljøer de siste årene, og populærvitenskapelig formidling har forsterket suksessen og forkortet veien fra forskning til vitenskapelig støtte til drastiske forvaltningstiltak i form av sterkt vern av rovdyr, utsetting der de mangler og høy terskel for aktiv forvaltning uansett konfliktnivå.

Det foregår en debatt i det vitenskapelige tidsskriftet Food Webs, der uenigheten ble tydelig i fjor høst etter artikkelen «Can we save large carnivores without losing large carnivores science?». Blant 12 forfatterne finner vi bl.a. nestorene David L. Mech fra USA og italieneren Luigi Boitani. Men også Skandinavia er representert med Skandulv-forskerne John D. C. Linnell fra NINA og svenske Henrik Andrén fra SLU.

I skarpe ordelag beskylder de vernebiologer som forsvarer rovdyras store økologiske påvirkning for å ignorere fundamentale prinsipper for vitenskapelig metode og at de

undergraver tilliten til rovdyrforskningen med påstander uten gode bevis.

Trofiske kaskader

Her hjemme kjenner vi temaet som beskrivelser av det fantastiske som skjedde i Yellowstone med ulven tilbake. I følge ivrige forskere satte ulven i gang økologiske kjedereaksjoner, såkalte trofiske kaskader, med utrolige positive effekter for biomangfoldet.

Eksemplet Yellowstone er kort forklart hva som skjedde etter utsetting av 41 ulver på 1990-tallet. Forskere fant som forventet økologiske endringer på grunn av samspillet mellom ulv, hjortedyret elk og ospetrær. Men det stoppet ikke der, fordi etter å ha observert utviklingen i noe tid mente forskerne at det var grunnlag for å snu opp ned på elementær kunnskap om at de viktigste økologiske prosessene går nedenfra og oppover i næringskjeden. De solgte inn en revolusjon, der store rovdyr heretter måtte sees på som selve motoren i økologiske prosesser og i evolusjonen på landjorda.

Hva var det de observerte i Yellowstone i tillegg til at ulven spiste hjort som ble færre slik

at flere trær vokste opp? Jo, de mente at der hjorten ble skremt til skogs av ulvens nærvær og ny vegetasjon sprutet opp, ikke minst i frodige daler og langs elvekanter. Det ble mer blåbær til svartbjørnene, ulvens kadaverrester som ble en fest for biller og åtseldyr. Det ble flere insekter og småfugler og mer fuglesang. Økt vegetasjon tiltrakk bevere som bygde dammer. Det ga mer fisk, frosk, bisamrotter, ender og gjess og et yrende liv av vanninsekter.

How wolves change rivers

Ulv spiste coyoter som ga flere kaniner, smågangere, røyskatt og mår. Men det stoppet ikke der. De ivrigste forskerne mente ulven også påvirket hydrologien og vannføringen i elvene fordi ny vegetasjonen virket flomdempende, gav et tykkere moseteppes og reduserte avrenning som i siste instans kunne få vassdrag til å snu.

På tross av kritiske røster og faglige innvendinger underveis ble observasjonene fra Yellowstone effektivt eksportert til resten av verden som den ultimate viteskapelige quick-fix for ethvert land som hadde vern av biologisk mangfold på agendaen.

Og det har jo de fleste. Funn ved hjelp av observasjoner i Yellowstone ble generalisert til en universell lære om vern og gjeninnføring av store rovdyr som garantist for en intakt og mangfoldig natur. Alltid!

«...og gjeninnføring av store rovdyr som garantist for en intakt og mangfoldig natur. Alltid!

I Norge ble læren effektivt spredt ved hjelp av den engelske miljøjournalisten George Monbiot med youtubefilmer som «How wolves change rivers». Norske biologer og miljøvernorganisasjoner skrev kronikker om kapp om ulven som naturens vaktmester og slapp til i alle kanaler med historier om alt det grufulle som kunne skje i naturen hvis rovdyra ble skutt.

Selvfølge var dette for godt til å være sant. Men med ivrige vitenskapsfolk og effektiv forskningsformidling kommer man langt. Og selv om motstanden har levd parallelt blant andre forskere er det tydelig at enkelte nå har fått nok av tøvet.

I den omtalte artikkelen «Can we save large carnivores without losing large carnivores science?», beskriver David Mech, John D. C. Linnell og Henrik Andrén m. fl. seks kritiske mangler i forskningen bak den vitenskapelige litteraturen som argumenterer for rovdyras store økologiske betydning:

Seks kritiske mangler ved forskningen:

1. Den store mangelen på tilgjengelige data.
2. Upålitelige metoder for å samle inn data om bestander av store rovdyr.
3. Generell mangel på alternative hypoteser til «top-down» påvirkning.
4. Mangel på anvendt forskning.
5. Hyppig bruk av logiske feilslutninger.
6. Generalisering på grunnlag av kunnskap fra relativt uberørte områder til andre områder med større påvirkning av menneskelig aktivitet.

Advarer mot bruk

Forfatterne advarer rett og slett forvaltere og beslutningstagere mot å legge

Artikkelen «Can we save large carnivores without losing large carnivores science» fra Food Webs.

Youtubefilmen "How Wolves Change Rivers" laget av den engelske miljøjournalisten George Monbiot er sett over 40 millioner ganger på internett.

vekt på vitenskapelig litteratur som påstår at store rovdyr har stor økologisk påvirkning. De avviser ikke at slikt skjer i enkelte tilfeller, men det finnes ingen god vitenskapelig dokumentasjon på at dette er generelle mekanismer i naturen.

Ett skritt fram og to tilbake

På denne tiden i fjor skrev vi om EU-parlamentet som vedtok en resolusjon om mer fleksibel rovdyrforvaltning og håpet at dette var starten på en prosess i EU-systemet fram mot lettelse i rovdyrvernet som svar på økte rovdyrbestander og sterkt økende konfliktnivå i mange EU-land.

Sterkere vern

I høst kommer det imidlertid helt andre signaler

fra EU-kommisjonen som arbeider med et forslag der man oppdaterer sitt rådgivende dokument om "strikt skyddede arter og hur förvaltning skal skje". Kort sagt ønsker EU-kommisjonen å gjøre det enda mer ulovlig å skyte ulv og andre freda rovdyr. De som rammes av rovdyrene skal i stedet få gode ertatningsordninger og penger til forebyggende tiltak.

KILDE: SVENSK JAKT

FNR i høring på Stortinget

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk deltok 15. november på høring i stortingets energi og miljøkomite. Tema var tre representantforslag fra Senterpartiet, og i høringen ga Fol-

keaksjonen støtte til forslag om mer effektiv lisensjakt på jerv, om bjørneforvaltning i tråd med rovviltforliket og bedre erstatningsroller ved tap av beitedyr til rovvilt.

Åsmund Ystad deltok på stortingshøringen på vegne av FNR 15. november.

FOTO: STORTINGET.NO

Beitebruker i bjørneland

John Gunnar Stormo, Meråker

Jeg er ikke født inn i landbruket eller tatt over et opparbeidet driftsapparat. Men jeg er en landbruksentusiast og har helt siden guttedagene hatt en sterk interesse for landbruk.

Det var en tilfeldighet at sauehold skulle bli min driftsform for jeg tror nok at jeg kunne hatt en bra hverdag med f.eks. korn og potet også. Men plassen jeg er fra innbyr ikke til slike produksjoner. I Meråker er dyrka jord en minimumsfaktor, men vi er rike på flotte utmarksbeiter, og hele «alibiet» for å opprettholde et landbruk i slike bygder, er nettopp ved en aktiv bruk av utmarka. Jeg betrakter beiteretten i utmark for å være det mest verdifulle som tilligger bruket.

Mitt utgangspunkt var to små nedlagte bruk og et gammelt tømrerfjøs, der forrige bruker hadde lagt ned drifta 20-30 år tidligere. Ung og entusiastisk begynte jobben med å hogge unna oreskogen som hadde fått godt feste på innmarka. Samtidig ble 3 år med videregående skole unnagjort, som endte opp med et fagbrev i sveising. Videre ett år på Mære Landbruksskole, ett år med militærtjeneste, og dermed kunne det virkelige livet begynne!

I 1988, begynte jeg som sveiser på Trønderverftet. Samtidig ble det kjøpt inn 20 speillam. Jeg var helt grønn når det gjaldt

John Gunnar Stormo

FOTO: NEA RADIO

skutt av en lokal saueeier i september samme året. Etter det ble det roligere på bjørnefronten noen år i Meråker.

På samme tid, begynte vi å ane hva som var i ferd med å skje lenger nord i fylket. Sett i ettertid, så burde vi hatt ris alle sammen for ikke å ta inn over oss på alvor det som skjedde i Lierne. Vi møtte opp på fylkesårsmøtene i Nord-Trøndelag Sau og Geit og registrerte voksne mannfolk som satt og gråt fordi de så at livsverket deres var i ferd med å forsvinne inn i bjørnekefften. Stolte saueiere fra Lierne med

Arnodd Lillemark i spissen, som også var ordfører i Lierne, fikk kjempe kampen så å si alene. De tapte den kampen!

I 1990, hadde jeg ei opplevelse som fikk meg til å ta steget fullt ut for å bli gårdbruker på heltid. Under sveising av en vannlekkasje nede i en skipstank, holdt jeg på å bli røykforgifta, og når jeg hang over skipsrekka og kasta opp, sa jeg til meg selv at det er ikke her du hører til.

Dermed var den epoken av livet over! Jeg fikk avtale om en del skogsarbeid rundt om i bygda, og jeg begynte å føle meg hel, sau og skog er en kjempekombinasjon! Høsten i 1991 fikk jeg låne ei nabobesetning, da de hadde bestemt seg for å legge

ned drifta, og sauestammen økte jevnt og trutt utover 90-tallet. I 1993, fikk jeg kjøpe enda et lite bruk, her sto våningshuset for fall, så jeg rev det ned og bygde nytt på samme tomt, og jeg tok i bruk det gamle fjøset her også og fylte det med sau etter hvert.

Utover i andre halvdel av -90 tallet, økte rovdyrproblema i Meråker ganske sterkt. Vi hadde store gaupeskader i 95 og i 96. Det ble tatt ut 8 gauper fra dalføret vinteren 96/97 og dette gjorde positive utslag på skadestatistikken. Skader forvoldt av bjørn og jerv økte betraktelig, men min besetning berga av en eller annen merkelig grunn gjennom hele 90 tallet. Jeg syntes egentlig at jeg hadde begynt å få saueholdet på god gli nå. De ble sluppet i utmarka i nærmeste snauhogga rett opp for garden, og sauene beitet seg innover i fjellet utover sommeren, men i månedsskiftet august/september så var de tilbake i de nærmeste hogga igjen.

Sommeren 97 rev bjørnen i hjel 60% av ei nabobesetning. Året etter flyttet han sauene tettere opp til min besetning, og bjørnen kom selvfølgelig etter. Den rev sau umiddelbart etter slippet. Fellingstillatelse ble gitt, og nevnte saueeier som er en ihuga jeger, satte seg ned og ventet. Bjørnen ble skutt i direkte angrep. Fra nå av var det en årlig foreteelse med bjørn i beiteområdene, men min besetning berget, nesten merkelig!

Etter tusenårsskiftet begynte tanken på nytt sauefjøs å kverne rundt i hodet mitt, for de var ikke så rasjonelle de to gamle fjøsa som ble brukt. Jeg lempet og bar inn det meste og hivde ut talle med gaffel. Det ble brukt et par år for å se på forskjellige løsninger og jeg landet på et enkelt uisolert bygg, med vindbremsduk i øvre del av langveggene og åpent møne. Denne bygginga skulle jeg klare for det meste sjøl.

En sensommerdag i 2002 var jeg og min eldste gutt, som var ti år den gang, på kombinert tilsynstur og multetur. Det var helt vindstille, solskinn og vakkert vær. Mens vi satt og spiste nistematen på ettermiddagen, hørte vi bjellklang langt inne fra fjellene, sauene var på tur frem. Jeg så på gutten og sa, sauene er på

tur heim nå, og neste uke kan vi se de første heime. Det skjedde ikke! Jeg ante uråd, og dro ut i utmarka og fikk et syn jeg aldri kommer til å glemme. Sau etter sau med avrevet jur og brystfett og full av fluemark. Bjørnen hadde møtt sauene 5 km fra gården, og slo i hjel 50 voksne sauer, og en god del lam. Totalt manglet det 86 dyr den høsten.

Det som hadde gått så bra så lenge, fikk en alvorlig knekk. Byggeplanene ble skjøvet litt lengre bak i hodet. Så skjer det samme igjen året etterpå, rett nok er ikke tapet på mer enn 51 dyr dette året, men det er 45 dyr mer enn det som hadde vært normalt for min del.

Skal jeg virkelig bli knekt av dette luksusfenomenet, at vi på død og liv skal drive avl på store rovdyr? Ja jeg kaller det for et luksusfenomen, for vi er så pengesterke i dette landet at vi handler og betaler oss glatt ut av alle problemsituasjoner. I stedet for å ta i bruk alle muligheter for matproduksjon, importeres den rett fra munnen på folk som sulter fra før. Så kan vi fortsette «leken» med å fylle utmarka med store rovdyr.

Jeg mistet 40 dyr på utmarksbeite i 2004, og søknad til Innovasjon Norge ble levert og innvilget. Jeg har akkurat kommet i gang med betongarbeidet til grunnmurene sommeren 2005, da den første beskjednen om bjørnedrepte sau kom. Det ble hardt arbeid på dagtid, og nettene ble brukt i utmarka.

Så kom den berømmelige smellen. Jeg tar ikke de grepene jeg bør ta lengre, er fullstendig utbrent, stupert rett inn i et samlivsbrudd, og alt går egentlig skikkelig galt. Dette er en illusjon på hva et sånt statlig overgrep gjør med et enkeltmenneske. Totalt respektløst ovenfor mennesker som opererer i arbeidsklær fra de står opp om morgenen til de går og legger seg, i den grad de i det hele tatt går til sengs. Mennesker som tross alt har satset hele livet sitt på å produsere mat til Norges befolkning.

Jeg hekta meg innpå igjen, og fullførte fjøsbygginga, men rovdyrtape har vært store hele tiden siden. Det ble begynt med radiobjeller på sauene fra 2008, noe som gjorde det lettere å finne kadaver, og få dem dokumentert.

Samarbeidet med de lokale SNO-kontaktene i Meråker syns jeg er ganske godt. Det er de samme to som styrer det kommunale fellingslaget, og begge er eksperter på å lese og tyde radiobjeller. Det har hendt mer enn en gang at rovviltsskade allerede er funnet og dokumentert før eier har visst om angrepet.

Bjørneproblemene har eskalert de tre siste årene. Jeg har mistet godt og vel 300 dyr de tre siste åra, derav 136 nå i sommer. Siden 2002 har bjørn, jerv, ulv og gaupe forsynt seg med 1200 dyr fra min besetning. Disse fire selekterer ikke på samme måte som jeg selv ville gjort, og det sier seg selv at store deler av min besetning pr i dag ikke er egnet som produksjonsdyr. Det føles som å gå rett inn i Hans Rotmos Bønder i solnedgang, der alt handler om å opprettholde antallet, samt overholde tidsfrister for skjemaufylling.

Siste år er det bygd ennå et fjøs, denne gang for ammeku, og dette er første vinteren jeg ikke har gledet meg til lamming. 16 april kom gløden tilbake. Etter sporing på vårsnøen, ble det skutt en bjørn i mitt beiteområde. Nå fikk jeg trua på at dette ville bli en brukbar beitesesong, og jeg gikk inn i lamminga med full innsats. Tok unna trillinglam, og gav de til fostermor som selv hadde bare ett lam. Unngikk kopplam, samtidig som at ingen gikk med trillinger. Startet slippet 31 mai, som er adskillig tidligere enn vanlig, men 4 juni ble den første bjørnedrepte sau dokumentert! Vi vet med grunnlag av viltkamerabilder, at det var tre forskjellige bjørner som har operert i området, og det utviklet seg til den verste beitesommeren noensinne.

Vi hadde skadefellingstillatelse fra juni og fram til ca 20 juli. Da kom det fatale bildet med en stor og en liten bjørn. Direktoratet tolket dette som ynglende binne i Meråker, og dermed hadde ikke beiteprioriteringen noen verdi lenger, i og med at bestandsmålet for bjørn ikke er oppnådd i region 6 i følge Miljødirektoratet.

For meg virker dette som et forsøk på snikinnføring av et større forvaltningsområde for bjørn, noe jeg håper ikke er tilfelte.

Avstandsforelsket i naturen

Ulven er blitt et symbol på kjærlighet til den naturen vi har distansert oss fra, men kanskje mister vi enda mer på veien, når vi opphøyer en enkelt, karismatisk symbolart til å være viktigere enn andre arter?

Arild Løvik

Arild Løvik, Vingelen, geograf

Mennesket var ferdig utviklet som art for flere tusen år siden. Vi er genetisk sett fortsatt tilpasset et liv som jegere, fiskere og samlere i steinalderen. Det finnes fortsatt ikke en ting som ikke på en eller annen måte kommer fra naturen, og det moderne, urbane menneske er like avhengig av naturen og naturressursene som tidligere. Nå er imidlertid disse forbindelsene blitt indirekte og usynlige. Vi høster ikke lenger ressursene direkte fra naturen, men har andre til å gjøre det for oss.

Men behovet for et liv i naturen har vi fortsatt – det er tross alt det vi er skapt til. Vi savner, roen, stillheten, den organiske rytmen i en urørt natur, flammene fra et bål, fuglelyder og elvebrus mens vi løper rundt i betongjungelen med hodet i mobilen. Vi trener fordi vi er skapt for aktivitet og vi går på tur i naturen for å komme i rytme med oss selv. Samtidig ser vi hvordan arter forsvinner og miljøet forurenses og føler økologisk sorg over vår ødeleggelse av den jorda vi er skapt til å leve i harmoni med.

På samme måte som med sommerminner fra barndommen øker tendensen til romantisering desto større avstanden blir og kanskje er vår romantisering av naturen nettopp et tegn på hvor langt vi har fjernet oss fra den - en slags avstandsforelskelse. Evig eies kun det tapte.

Et symbol på den urørte naturen vi alle savner er ulven. Den er vakker, sterk, vill, opprinnelig, og kan gi oss følelsen av at det vi egentlig savner så dypt likevel er til stede.

Vi må rent filosofisk bestemme oss for om naturen har en egenverdi uavhengig av mennesket - et økosentrisk syn, eller om naturen er noe som vi mennesker skal forvalte og utnytte til vårt eget beste - et antroposentrisk syn. Hvis naturen har en egenverdi uavhengig av oss, kan ikke mennesket si at én art er mer verdt enn andre arter. Da er ikke ulv mer verdt enn for eksempel en plante eller en insektart. Eller svartrotte, som i likhet med den opprinnelige skandinaviske ulvestammen er utryddet fra Norge, men finnes i livskraftige bestander ellers i verden. Hvem snakker om re-etablering av finsk-russisk svartrotte, liksom? Det økosentriske synet er utopisk ut over steinalderstadiet, spesielt med 7 milliarder mennesker i verden. Det er likevel i vår langsiktige egeninteresse å ivareta den naturen vi er totalt avhengige av, men vi har lagt den under oss, og må faktisk fortsette å forvalte den, ikke bare betrakte den.

Gunnar Album i Naturvernforbundet sa en gang at det er ingen vits i å ta vare på det biologiske mangfoldet hvis vi ikke også tar vare på det kulturelle mangfoldet, i form av den lokalt spesifikke kunnskapen, utviklet over generasjoner, om hvordan

man utnytter naturressursene akkurat der man er. Norge er et mangfoldig land, med daler, fjorder, kyst, vidde, fjell, skog og denne tradisjonsbaserte lokalkunnskapen er naturligvis helt forskjellig fra Svolvær til Elgå, fra Øystese til Lom og fra Homborsund til Karasjok.

Mens vi moderne naturelskere leser nettmagasinet *Harvest til øyet* blir stort og vått og drømmer om selvberging i naturen, har de fleste av oss ingen anelse om hvordan man dyrker, hvor de beste fiskegrunnene for de ulike fiskeartene i fjorden er, hvordan man slakter, sløyer og fileterer. Mange spiser heller nitrittfarget pølse laget av slakteavfall fra samlebandsdyr i europeisk industrijordbruk enn å delta på slakting av en lokal elg eller et lam som har levd hele livet i naturen. Men innimellom det stadig mer industrialiserte landbruket i norske bygder finnes fortsatt rester av denne lokalkunnskapen som knytter oss til naturen og som er en del av den immaterielle kulturarven vi er forpliktet til å ivareta gjennom UNESCO. Seterlivet lever fortsatt, sauen og kua beiter fortsatt i utmarka, skogen, viltet og fisken forvaltes og jorda dyrkes. Dette er avhengig av spredt bosetting og er en umistelig framtidsressurs. Det er ikke vi kontoristene med universitetsutdannelse i naturforvaltning som er naturforvaltere i Norge. Det er de siste bøndene og kystfiskerne.

“*Mens vi moderne naturelskere leser nettmagasinet *Harvest til øyet* blir stort og vått og drømmer om selvberging i naturen, har de fleste av oss ingen anelse om hvordan man dyrker, hvor trekktrutene til villreinen er, hvor de beste fiskegrunnene for de ulike fiskeartene i fjorden er, hvordan man slakter, sløyer og fileterer.*

Bare 3% av Norges landareal er dyrket mark, og store deler av dette er bare egnet til grasproduksjon, ikke til grønnsaker, rotvekster, frukt, korn og annet som kan spises uten at det har gått gjennom dyremagen. Men 50 % av det resterende arealet kan brukes som beite! Lam og storfe kan produsere kjøtt fra ressurser som ellers ikke blir høstet, i stedet for at vi bruker verdifullt kornareal eller soya fra nedhogde regnskoger i Brasil til det.

Flere hundre arter på den norske rødlisten er knyttet til det ekstensive landbruket med slått og beite. Sommerfuglarten prikk-

rutevinge legger egg bare på planten smal-kjempe, som er avhengig av slått og beite og som nå er kritisk truet. Hvilke andre insektarter som etter hvert trues og hvilken funksjon disse har, er blant de mange økologiske sammenhengene vi ikke kjenner. Beitepåvirkning gir ikke bare en ekstra vegetasjonstype, men gir ekstra mangfold til alle vegetasjonstypene som er egnet for beite. Men vegetasjon påvirket av saubeite finnes ikke i skogsbygdene rundt Finn-skogen lenger. Etter at Grue ble en del av kjerneområdet for finsk-russisk ulv, er alle de 6.000 sauene som beitet der borte. Den siste saubonden i Grue kjører sin beset-

ning 270 km til frodige beiter i Vingelen i Nord-Østerdal, men også i dette området har sauebønder begynt å gi opp etter ulvens herjinger i sommer. Landbruket er grunnmuren for nesten all næringsvirksomhet og dermed bosetting i dette området, og det er skjørt. Når noen begynner å gi opp har det lett for å rakne.

Bondeorganisasjoner, 150 ordførere og befolkning sier ifra om at nok er nok. De kan ikke leve med så mye ulv. Kanskje er det på tide at vi som er avstandsforelsket i naturen lytter til de som er gift med den?

Ny leder i NJFF

Knut Arne Gjems, fra Åsnes i Hedmark, ble valgt til ny styreleder i Norges jeger og fiskerforbund på landsmøtet 18. november.

- Det blir utfordrende, men dette er en utfordring jeg har lyst på, sa Gjems fra talerstolen, og lovet at han ville lytte til grasrota i organisasjonen.

Knut Arne Gjems har vært medlem av landsstyret i siste tre-årsperioden samtidig som han har vært leder i Hedmark jeger og fisk. Der har han ikke minst profilert rovdrysaken på en tydelig måte.

KILDE: NJFF/JAKT&FISKE

Knut Arne Gjems

Nyutnevnt landbruks og matminister Bård Hoksrud på besøk i FNR Hallingdals stand på Fårefestivalen i Gol i slutten av september.

FOTO: KNUT HALVOR JORDE .

Vestfold lokallag verver medlemmer i strålende sol på Vivestad høstmarked i slutten av august.

FOTO: FRODE BERGAN

Fra høstens messer, stands og møter med FNR

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har som vanlig hatt en travel sensommer og høst ute blant folk på møter, messer og stands.

Tekst og foto: Åsmund Ystad

Resultatet har vært godt, med over 500 nye medlemmer og i tillegg direkte kontakt med enda flere hyggelige folk som er medlemmer fra før.

Verving foregår hele tiden både på store og små arrangementer. Jakt- og fiskedagene på Elverum var som vanlig en suksess med mye

Arne Sveen fortalte om ulvejakt til over 100 tilhørere en fredagskveld i Ålen midt i november.

FOTO: HARALD ENGE

besøk av gamle og nye medlemmer. Takket være flinke og erfarne mannskaper klarer vi å ta imot de mange besøkende på en god måte.

Dyrskun i Seljord har også blitt en fast tradisjon i september. I tillegg har flere av Folkeaksjonens lokallag markert seg sterkt på lokale bygdedager. FNR Hallingdal lokallag har deltatt med stand på Hallingmarken på Nesbyen og på Fårefestivalen på Gol, med mange nye medlemmer som resultat. FNR Vestfold lokallag meldte inn 30 nye medlemmer på Vivestad sommermarked i august og deltok senere sterkt med mannskap på Dyrskun.

Folkeaksjonens lokallag i Søndre Buskerud og i Gauldal og i Nord-Østerdal har også stilt opp og markert organisasjonen på stands og i møter.

De samme lokallagene i Gauldal og i Nord-Østerdal gikk sammen om å arrangere rovdyrkveld i Ålen i november. Ulvejeger Arne Sveen samlet over 100 tilhørere en fredagskveld som fikk høre Arne fortelle og vise bilder fra forrige vinters lisensjakt på ulv i Julussareviret i Hedmark. Dette foredraget ble også streamet live på Folkeaksjonens facebookside der flere hundre personer omkring i landet land fulgte foredraget på direkten takket være god teknisk hjelp fra Ola Dragmyrhaug.

Som vanlig folksomt foran FNRs stand på jakt- og fiskedagene på Ekverum.

Til høyre: Nye naboer. Kunnskap søker kunnskap. NINA og Rovdata har flyttet inn vegg i vegg med Folkeaksjonen på jakt- og fiskedagene.

Alltid mange kjentfolk på besøk på FNRS stand på Elverum.

OVER: Håndverkerne på Knivtorget på jakt- og fiskedagene på Skogmuseet stiller alltid med det beste arbeidsantrekket.

Landsstyrets medlemmer:

Nils Solberg
Landstyrets leder
Halden
Tlf. 479 11 542
nils.solberg@rovdyr.org

Laila Hoff
Bonde, lærer og daglig leder
Hattfjelldal
Tlf. 920 51 459

Arve Sætra
Delesjef
Aurskog
Tlf. 992 15 586

Tone Judith Marstein Benjaminsen
Bonde
Skånland
Tlf. 941 47 249

Even Evensen
Skogsarbeider
Ringsaker
Tlf. 414 47 193

Per Bjarne Bonesvoll
1. vara
Midtre Gauldal

Jan Snorre Landgraff
2. vara
Biri

Mette Trøftmoen
3. vara
Nord-Odal

Folkeaksjonens ledelse og politikk:

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en landsomfattende partipolitisk nøytral organisasjon med formål å endre dagens rovdyrpolitikk. Økende bestander av store rovdyr gir ikke bare konflikt mellom nærings og verneinteresser. Det handler om mange folks livskvalitet i hverdagen.

Skogen og utmarka er viktig for vår livskvalitet. Dagens rovdyrpolitikk truer mye av det som gjør det meningsfullt å bo i Distrikts-Norge.

Jegere og utmarksbrukere er kultur-bærere. Vår fantastiske natur med et rikt biologisk mangfold er et resultat av flere tusen år med allsidig utmarksbruk. Dette er faktisk grunnlaget for vår opprinnelige eksistens og bosetting i Norge.

Det er kunnskapsløst og historieløst hvis disse rike tradisjonene skal vike for myter om at Norge består av urørt villmark.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en viktig stemme i rovdyrdebatten. Med kunnskap, ansvarlighet og engasjement bidrar vi til økt kompetanse som skal gi grunnlag for en ny politikk med aktiv

forvaltning i stedet for strengt vern av rovdyr i Norge.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk sier:

- **Ja til lokal forvaltning**
- **Ja til effektivt uttak av skadedyr**
- **Nei til kjerneområder og rovdyrsoner**
- **Nei til fast ulvestamme i Norge**

Fine premier til Folkeaksjonens gode ververe

Verv 6 medlemmer og velg mellom:

Genser:
Norsk Natur er herlig – uten ulv

6 drammeglass
med logo

Våpenreim
sort, med logo

☐ Jeg melder meg herved inn som medlem i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk.

Navn:

Adresse:.....

Postnr./Sted:

Fødselsår, under 25 år:..... Familiemedlem: ☐

Navn:

Adresse:.....

Postnr./Sted:

Fødselsår, under 25 år:..... Familiemedlem: ☐

Navn:

Adresse:.....

Postnr./Sted:

Fødselsår, under 25 år:..... Familiemedlem: ☐

Navn:

Adresse:.....

Postnr./Sted:

Fødselsår, under 25 år:..... Familiemedlem: ☐

Navn:

Adresse:.....

Postnr./Sted:

Fødselsår, under 25 år:..... Familiemedlem: ☐

Navn:

Adresse:.....

Postnr./Sted:

Fødselsår, under 25 år:..... Familiemedlem: ☐

☐ Jeg har vervet 6 nye medlemmer og ønsker meg:

- ☐ Folkeaksjonens genser
- ☐ 6 drammeglass med logo
- ☐ Sort våpenreim med logo

Navn:

Adresse:.....

Dato:.....

Postnr./Sted:

Telefon:

Ansatte:

Åsmund Ystad
Daglig leder
Tlf. 975 95 119
aksjonen@rovdyr.org

Lars Erik Brattås
Webmaster
web@rovdyr.org

Medlemskontingent er kr 285,- for hovedmedlem i 2019.
Familiemeldenskap koster kr 415 for hele familien.. Ungdom under 25 år betaler kr 130 pr. person.
Nye hovedmedlemmer betaler kr 200 første året, og familiemedlemmer og ungdom kr. 100 første året.

Innmeldingsskjema sendes:

Folkeaksjonen
ny rovdyrpolitikk,
Pb. 40, 7701 Steinkjer
aksjonen@rovdyr.org

Telefon: 975 95 119
Bankkonto: 4464.09.33434

Du kan også bruke
innmeldingsskjema på
www.rovdyr.org

Grenseoppgang

Trond Burud,
Risberget i Våler

Tekst og Foto: Trond Burud

Kynnaflokken er på vei nordover Halakoiveien etter den vellykkede jakten på ungdyret som var sjanseløs når lederparet og et par fjorvalper hang seg på kroppen til elgen. Mulebittet hindret den i å puste og blodet pulserte fra det store såret i baklåret.

Enda før elgen var død, begynte ivrige valper å rive i skinnet for å komme til det blodferske kjøttet. Like forsiktig som en kjøttstult elgjeger åpnet hannen buken og dro ut vomma, uten å rive hull i vomskinnet.

Det ble en god natt for ulveflokken og både voksne og valper kunne stille sulten. Bare den avgnavde beingrinda som lå igjen i myrkanten vitnet om det som hadde skjedd da flokken la ut på vandring.

Ledertispa gikk som vanlig først og ledet an, mens et par fjordyr fulgte sporene hennes. Årsvalpene vimset på valpers vis, både i grøfta og veikanten, mens gammelhannen dannet baktropen og sørget for at de holdt følge.

Brått stopper tispa, løfter hodet og spisser ørene, værtrekken hadde bragt med seg en lukt hun ikke likte. Hannen gav et lite bjeff og valpene samlet seg på rekke. Forsiktig fortsatte flokken som nå gikk på en rekke, og i sporrekka i det tynne snølaget så det ut som om det bare var en ulv som hadde gått der.

Lukta av fremmed ulv ble sterkere jo nærmere de kom veikrysset der de brukte å markere. Tispa gav fra seg en lyd bare ulv kunne forstå, men det var ingen annen ulv som svarte. Skiltstolpen var enda fuktig og luktet sterkt av ulvepiss, og lyngen lå som en stripe der kraftige poteklør hadde sparket den unna.

I ren forakt la hannen igjen en skithaug i skrapemarkeringen til Juvbergshannen og løftet beinet og urinerte høyt på stolpen. Ingen skulle være i tvil om hvem som hadde vært her. Kynnaflokken ønsket ingen konfrontasjon med dyra fra Juvbergsreviret, så de fortsatte langs baksporet til de andre dyra på veien som dannet grensa mellom de to revirene.

“**Brått stopper tispa, løfter hodet og spisser ørene, værtrekken hadde bragt med seg en lukt hun ikke likte. Hannen gav et lite bjeff og valpene samlet seg på rekke.**

Ungdyret var sjanseløst når lederparet og et par fjorvalper hang seg på kroppen til elgen.

Ulver fra Kynnaflokken.

NY BOK
fra John S. Opdahl

KONTAKT OSS:
Jakt og Fangstbua AS
Steinvegen 23, 7716 Steinkjer
Tlf.: 74 16 36 98
E-post: langvind@online.no

Konferanse om rovvilt, beitedyr og samfunn 2019

Den 21.-22. januar, 2019, arrangerer Natur, Plan og Utvikling for tiende gang nasjonal konferanse om store rovvilt, beitedyr og samfunn. Programmet er klart. Utvidet program med mange poster! Håper vi møtes på Hamar!

Eksempler fra programmet:

- Aktuelt fra Klima- og miljødepartementet
- Aktuelt fra Miljødirektoratet
- Stemning og innlevelse med naturfotograf Roger Brendhagen – med fokus på nordiske store rovvilt

- Hvordan mestre frykt for bjørn? - Et studie med nærmøter i felt.
- Dyrevernferd – krav, rettigheter og hensyn v/Mattilsynet
- Forvaltning av store rovvilt og forebyggende og konfliktdempende tiltak i Slovenia
- Forvaltningsplan for region 6 – Midt-Norge
- Fem svært ferske utredninger om og rundt ulv
- Innlegg fra bl.a Norges Bondelag v. Lars Petter Bartnes

Naturvernforbundet v. Arnodd Håpnes, Utmarkskommunenes Sammenlutning v. Hanne Alstrup Velure

- Paneldebatt med bl.a Folkeaksjonen ny rovviltpolitikk

Konferansenes målsetting er å skape en møteplass og en arena for oppdatering og kommunikasjon rundt rovvilt, beitedyr og samfunn, for et bredt publikum.

Tiltaket er over to dager en gang i året, og det har årlig samlet ca. 90-145 personer med stor bredde i ståsted og rolle.

For program, priser og påmelding, gå til internettsiden: www.naturutvikling.no

Kontaktinformasjon for Folkeaksjonens lokallag

Lokallag	Leder	Telefon
Østfold	Jon Stabekk, Halden	tlf. 908 66 479
Akershus	Odd Granås, Aurskog	tlf. 908 81 938
Søndre Buskerud	Tor Brandt, Drammen	tlf. 926 34 730
Glåmdalen	Kjell Eierholen, Åsnes	tlf. 971 80 798
Vestfold	Frode Island Bergan, Steinsholt	tlf. 905 81 517
Telemark	Trond Kvernstuen, Nordagutu	tlf. 959 47 635
Hallingdal	Knut Halvor Jordet, Nesbyen	tlf. 958 88 416
Trysil og Engerdal	Cato Gustavsen, Trysil	tlf. 930 34 148
Åmot og Elverum	Vidar Helgesen, Rena	tlf. 917 46 796
Ringsaker	Geir Atle Aas, Brumunddal	tlf. 907 27 902
Nord-Østerdal	Harald Enge, Os	tlf. 950 88 892
Lillehammer	Ottar Moe, Øyer	tlf. 612 78 126
Valdres	Arne Warberg, Fagernes	tlf. 906 14 892
Lesja og Dovre	Eirik Sæther, Lesjaskog	tlf. 909 91 236
Oppdal og Rennebu	Odd Roger Eggan, Oppdal	tlf. 976 80 808
Gauldal	Johan Hokseggen, Kvål	tlf. 959 91 873
Nord-Trøndelag	Lars Waade, Skogn	tlf. 911 14 681
Helgeland	Anders Svarstad, Leirfjord	tlf. 959 02 607
Troms	Karen Anette Anti, Målselv	tlf. 900 69 944

Tidligere utgaver av Rovdyr kan leses på www.rovdyr.org

Landsstyret i Folkeaksjonen ny rovviltpolitikk

Leder:	Nils Solberg, Halden	tlf. 479 11 542
Nestleder:	Laila Hoff, Hattfjelldal	tlf. 920 51 459
Styremedlem:	Tone J. M Benjaminsen, Skånland	tlf. 941 47 249
	Arve Sætra, Aurskog	tlf. 992 15 586
	Even Evensen, Ringsaker	tlf. 414 47 193
Varamedlem:	Per Bjarne Bonesvoll, Rognes	tlf. 909 56 310
	Jan Snorre Landgraff, Biri	tlf. 473 75 369
	Mette Trøftmoen, Nord-Odal	
Daglig leder:	Åsmund Ystad, Steinkjer	tlf. 975 95 119
	e-post: aksjonen@rovdyr.org	
Revisor:	Revisorfirmaet BDO AS, Steinkjer	

Møteleder landsmøte:
Leif Kåre Kvangraven, Os i Østerdalen

Valgkomité:
Nina Skreslett, Helgeland
Odd Granås, Akershus
Johan Hokseggen, Gauldal

Tipping for ny rovviltpolitikk, påmelding med SMS

Du kan gi din grasrotandel i fra Norsk Tipping til lokallag i Folkeaksjonen ny rovviltpolitikk

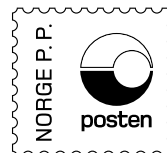
Folkeaksjonen ny rovviltpolitikk - Østfold lokallag
Send SMS «Grasrotandelen 912159078» til 60000

Folkeaksjonen ny rovviltpolitikk - Ringsaker lokallag
Send SMS «Grasrotandelen 994021265» til 60000

Folkeaksjonen ny rovviltpolitikk - Hallingdal lokallag
Send SMS «Grasrotandelen 918919597» til 60000

Folkeaksjonen ny rovviltpolitikk - Lesja og Dovre lokallag
Send «Grasrotandelene 919017112» til 60000

Folkeaksjonen ny rovviltpolitikk—Oppdal og Rennebu lokallag
Send «Grasrotandelen 912499383» til 60000

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en

landsomfattende partipolitisk nøytral organisasjon som har til formål å endre dagens rovdyrpolitikk med følgende hovedkrav:

Forvaltningsmodellen med kjerneområder og soner må bort

Kjerneområder og soner for rovdyr er en kunstig geografisk inndeling som gir en urimelig belastning for enkeltpersoner og lokalsamfunn i rovdyrområdene. Rovdyrbestandenes levedyktighet må vurderes over større områder også gjennom samarbeid med naboland. Bestandene må balanseres mot en aktiv bruk av utmarksressursene.

Lokal forvaltning

Rovdyrforvaltningen må underlegges lokal folkevalgt styring og kontroll. Dette er en grunnleggende forutsetning for en vellykket rovdyrpolitikk. Forvaltningen må skje i samsvar med lovverk og internasjonale avtaler som forplikter Norge til å ta hensyn til lokalbefolkningens og urbefolkningens nærings- og kulturtradisjoner.

Effektivt uttak av skadedyr

Uttak av rovdyr som gjør skade, viser unormal adferd, eller skaper truende situasjoner må skje raskt og effektivt. Lovverk og forvaltning må tilpasses allmenne verdioppfatninger om dyrevern, ressursforvaltning og respekt for enkeltmennesket. Nødvergeretten må kunne brukes for å forhindre skade.

Nei til fast ulvestamme i Norge

Ulven i Skandinavia tilhører den russiske ulvestammen og er ingen truet art. En ulvestamme gir store negative konsekvenser for allsidig bruk av utmarksressursene og i neste omgang bosetting og næringsliv. Folk føler frykt for ulven der den etablerer seg. Ulven kan i spesielle situasjoner være direkte farlig for mennesker.

www.rovdyr.org

**Folkeaksjonens
nettbutikk
finner du på
www.rovdyr.org**

**Flyttet eller
fått ny adresse?**

Bruk skjema for adresseendring på www.rovdyr.org eller send i posten til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk postboks 40, 7701 STEINKJER